

MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ PHÁT TRIỂN DU LỊCH HUYỆN HƯỚNG HOÁ

Thác Tà Púông

Văn kiện Đại hội XIII của Đảng xác định: “*Phát triển nhanh và bền vững dựa chủ yếu vào khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số*”, “*Gắn phát triển văn hóa với phát triển du lịch, đưa du lịch thành một ngành kinh tế mũi nhọn, đồng thời bảo vệ, gìn giữ tài nguyên văn hóa cho các thế hệ mai sau*”.

Hướng Hoá là huyện miền núi biên giới của tỉnh Quảng Trị, nằm trên dãy Trường Sơn hùng vĩ và hành lang kinh tế Đông - Tây, cửa khẩu quốc tế Lao Bảo là cửa ngõ thuận lợi để giao thương các nước trong khu vực Đông Nam Á vào Việt Nam và sang nước thứ ba ở khu vực Châu Á – Thái Bình Dương, với 2 trục giao thông chính là đường số 9 (Đông - Tây) và đường Hồ Chí Minh (Nam – Bắc) huyền thoại. Vị trí địa lý, đất đai, khí hậu thuận lợi, có nhiều cảnh quan thiên nhiên tươi đẹp, cùng với nhiều di tích lịch sử cấp quốc gia, tỉnh, cộng với nét văn hóa truyền thống của đồng bào các dân tộc Vân Kiều, Pa Kô, Kinh, với sự kế thừa, giao thoa tạo nên bản sắc văn hóa đặc sắc, riêng có, phong phú, thống nhất, đa dạng, với nhiều địa danh đi vào lịch sử và thi ca, như Đồi Động Tri, Khe Sanh, Lao Bảo, Làng Vây, Sê Pôn, Sê Bắng Hiêng, suối La La, Tam Thanh, Cù Bai, Rào Quán ... Vì vậy, có thể thấy Hướng Hoá là địa phương có điều kiện để phát triển các loại hình du lịch (văn hóa - lịch sử, cộng đồng, nông nghiệp - sinh thái, nghỉ dưỡng, trải nghiệm ...), như: khám phá cảnh quan thiên

nhien núi rừng hùng vĩ, văn hóa cộng đồng, lễ hội của đồng bào các dân tộc thiểu số, du lịch hoài niệm lịch sử chiến trường kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ cứu nước, tham quan, nghỉ dưỡng, trải nghiệm...

Trong những năm qua, nhờ sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo và đầu tư của Trung ương, của tỉnh Quảng Trị, sự đoàn kết, nỗ lực vươn lên của Đảng bộ, chính quyền và Nhân dân các dân tộc huyện Hướng Hóa, kinh tế - xã hội trên địa bàn huyện có bước phát triển nhanh và bền vững, quốc phòng - an ninh được giữ vững, đời sống Nhân dân được cải thiện đáng kể, diện mạo đô thị, nông thôn, miền núi ngày càng khởi sắc, xứng đáng với danh hiệu anh hùng trong kháng chiến và anh hùng trong thời kỳ đổi mới.

Với việc xác định cơ cấu kinh tế của huyện là *“nông - lâm nghiệp; thương mại - dịch vụ - du lịch; công nghiệp chế biến - năng lượng tái tạo”*, những năm qua, huyện đã tập trung triển khai đồng bộ, quyết liệt Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, Nghị quyết Đại hội XVII Đảng bộ tỉnh, huyện nhiệm kỳ 2020 – 2025; Nghị quyết số 08-NQ/ TW, ngày 16/1/2017 của Bộ Chính trị và Chương trình hành động số 83-CTHD/TU, ngày 25/7/2017 của Tỉnh ủy, Chương trình hành động số 48-CTr/HU ngày 19/12/2019 của Huyện ủy Hướng Hóa *“về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn”*. Nhất là, trong những năm gần đây, nhiều chủ trương, chính sách, giải pháp của huyện đưa ra nhằm khai thác tiềm năng, lợi thế, tập trung ưu tiên phát triển, kích cầu du lịch đã đem lại kết quả ban đầu và mở ra triển vọng mới. Huyện cũng đã ban hành nhiều chủ trương, chính sách, giải pháp để phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh, xây dựng Đảng: Nghị quyết số 02 NQ/HU ngày 28/10/2021 của Ban chấp hành Đảng bộ huyện khóa XVII về *“Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của đồng bào Vân Kiều, Pa Kô”*; Nghị quyết số 03 NQ/HU ngày 28/10/2021 của Ban chấp hành Đảng bộ huyện khóa XVII về *“Khai thác tiềm năng, lợi thế, đẩy mạnh thu hút đầu tư trên địa bàn huyện đến năm 2025, định hướng đến năm 2030”*; Nghị quyết số 04 NQ/HU ngày 29/12/2021 về *“Nâng cao chất lượng sinh hoạt chi bộ”*; chương trình hành động, kế hoạch thực hiện các Nghị quyết của Trung ương, Tỉnh ủy Quảng Trị, như: Chương trình hành động số 28-CTr/HU, ngày

17/12/2021 của Huyện ủy về thực hiện Nghị quyết số 01-NQ/TU, ngày 04/11/2021 của Tỉnh ủy về “*Đẩy mạnh cải cách hành chính tỉnh Quảng Trị giai đoạn 2021 - 2025*”, Chương trình hành động số 32-CTr/HU, ngày 18/01/2022 của Huyện ủy về thực hiện Nghị quyết số 02-NQ/TU, ngày 04/11/2021 của Tỉnh ủy về “*Chuyển đổi số tỉnh Quảng Trị đến năm 2025 định hướng đến năm 2030*”, Chương trình hành động số 29-CTr/HU, ngày 22/12/2021 của Huyện ủy về thực hiện Nghị quyết số 03-NQ/TU của Tỉnh ủy về “*Thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2021 - 2025, định hướng đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Quảng Trị*” ... Các chỉ thị về tăng cường quản lý đất đai, bảo vệ rừng, cải cách hành chính, đầu tư công, quốc phòng, an ninh, giải phóng mặt bằng, thực hiện các chương trình mục tiêu quốc gia, quy hoạch vùng, nông thôn mới, đô thị ... Bên cạnh đó, Ban Thường vụ Huyện ủy tổ chức các phiên làm việc với chính quyền, phòng ban chuyên môn, đoàn thể, cơ sở để kịp thời lãnh đạo, chỉ đạo tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc, tồn tại trong đó có phát triển du lịch; cấp ủy, chính quyền cơ sở, các phòng ban triển khai thường xuyên công tác chỉ đạo, hướng dẫn, khảo sát, thanh tra, kiểm tra công tác du lịch, các điểm du lịch của các tổ chức, cá nhân nhằm phát triển nhanh và bền vững, đúng chủ trương, đường lối của Đảng, pháp luật Nhà nước.

Đẩy mạnh xây dựng kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội đồng bộ từng bước hiện đại, chuyên dịch cơ cấu kinh tế tăng nhanh, theo hướng tăng tỷ trọng thương mại - dịch vụ - du lịch, tiếp tục phát triển nông - lâm nghiệp, xây dựng thương hiệu sản phẩm OCOP. Thực hiện quy hoạch, xây dựng các tuyến giao thông kết nối, thông tin, quảng bá, khám phá các điểm cảnh quan thiên nhiên tươi đẹp, như: Thác Tà Puông, thác Chênh Vênh, thác Ô Ô, thác Khe Xây, thác A Dơi - Xy, lòng hồ Thủy điện Quảng Trị, suối Tà Đủ, hồ Tân Độ, Khu bảo tồn thiên nhiên Bắc Hướng Hóa, Đèo Sa Mù, Rừng Sau Sau thay lá, Cánh đồng điện gió, Động Tri, Động Voi Mẹp, Hang động Kulum, Hang động Brai, Hang động Vân Tiên ...

Tập trung tôn tạo các di tích lịch sử, văn hóa và danh lam thắng cảnh; đặc biệt là những di tích lịch sử nổi tiếng như: Nhà đày Lao Bảo, sân bay Tà Con, Tượng đài chiến thắng Khe Sanh, Di tích Làng Vây, Đỉnh cao 689, Bảo tháp - Nghĩa trang liệt sĩ huyện trên đồi Cù Bốc (nơi an nghỉ của hơn 2.300 liệt sĩ từ 32 tỉnh thành cả nước), Đường Hồ Chí Minh huyền thoại, Cửa khẩu Quốc tế Lao Bảo, Chợ biên giới Lao Bảo – Đensavăn (Việt – Lào) là những địa chỉ đỏ của nhân dân cả nước và khách quốc tế đến thăm quan, tìm hiểu.

Những năm qua, các doanh nghiệp, hộ gia đình đã và đang khai thác tiềm năng lợi thế để đầu tư xây dựng các điểm tham quan, sản phẩm ocop, Khách sạn, cơ sở nghỉ dưỡng, nhà hàng, ẩm thực, cafe, vườn hoa, “săn mây”, chụp ảnh ... nhằm phát triển du lịch tạo nên các địa chỉ du lịch hấp dẫn thu hút du khách tới tham quan như: Vườn Nhiệt Đới, Valley farm, Rose Farm, Bungalow 5 mùa ...

Xác định phát triển du lịch văn hóa, lịch sử, cộng đồng và sinh thái là hướng đi đầy tiềm năng và triển vọng tươi sáng đem lại thu nhập và nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho Nhân dân nhất là đồng bào các dân tộc thiểu số trên địa bàn huyện. Đến nay, công tác bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của đồng bào dân tộc thiểu số Vân Kiều và Pa Kô trên địa bàn huyện Hướng Hóa luôn được các cấp ủy Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội từ huyện đến cơ sở, các tầng lớp Nhân dân quan tâm, triển khai thực hiện, đạt được những kết quả tích cực. Nhiều nét văn hóa đặc trưng được sưu tầm, lưu giữ; nhiều phong tục tập quán được phục dựng. Các giá trị văn hóa truyền thống về trang phục, dân ca, dân vũ, nghề thủ công truyền thống, như mây tre đan, dệt thổ cẩm, rèn, mộc, dược liệu, men lá... được bảo tồn và phát huy. Tại trung tâm huyện có Nhà văn hóa truyền thống đồng bào dân tộc Vân Kiều, Pa Kô. Bên cạnh phục vụ việc giới thiệu và trưng bày những tài liệu về sự nghiệp hoạt động của Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhà văn hóa còn trưng bày, giới thiệu những hiện vật gắn với đời sống sinh hoạt hàng ngày của người dân tộc Vân Kiều, Pa Kô vào các dịp lễ lớn của quê hương. Bên cạnh đó, các địa phương trong huyện thường xuyên tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể thao gắn với truyền thống dân tộc Vân Kiều, Pa Kô như lễ hội công chiêng, bắn

cung, bán nỏ... trong các dịp lễ hội, ngày hội đại đoàn kết dân tộc (18/11). Tổ chức phục dựng lễ hội “*Mừng lúa mới*” của đồng bào dân tộc Vân Kiều, Pa Kô; Lễ cải táng “*A Riêuping*” của đồng bào Pa Kô; tổ chức khảo sát, kiểm kê, sưu tầm tư liệu hóa di sản văn hóa truyền thống của đồng bào dân tộc thiểu số; tổ chức các lớp tập huấn công chiêng, hát dân ca Vân Kiều; thành lập câu lạc bộ di sản phù hợp với tình hình thực tế của từng địa phương. Cùng với đó, hỗ trợ điều kiện hoạt động để các câu lạc bộ hoạt động có hiệu quả (như trang phục, nhạc cụ); xây dựng chuyên mục quảng bá du lịch và bản sắc văn hóa các dân tộc; in ấn và xuất bản 01 bộ ảnh tư liệu phản ánh về phong tục tập quán, sinh hoạt, lễ hội ...; xây dựng các phim tư liệu về nhạc cụ, Lễ hội mừng lúa mới (A Da) của người Vân Kiều, Pa Kô. Hàng năm, tổ chức “*Phiên chợ vùng cao*” vào dịp Tết Nguyên đán tại thị trấn Khe Sanh và “*Phố đi bộ Nguyễn Huệ*” tại thị trấn Lao Bảo vào dịp lễ, tết.

Có thể thấy, nhờ chủ trương, định hướng đúng đắn, sự quan tâm lãnh chỉ đạo thường xuyên, kịp thời của tỉnh, huyện, các sở, phòng, ban ngành, địa phương cơ sở và tinh thần hưởng ứng của cộng đồng doanh nghiệp và Nhân dân nên những năm qua du lịch trên địa bàn huyện phát triển mạnh mẽ, lượng khách du lịch ngày càng đông cả trong nước và nước ngoài, bình quân hàng năm thu hút hàng vạn lượt khách đến thăm quan.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, du lịch trên địa bàn huyện phát triển chưa bền vững, chưa trở thành ngành kinh tế mũi nhọn; chưa có nhà đầu tư lớn, điểm nhấn thực sự; sản phẩm đặc trưng, đặc sản chưa nhiều; hệ thống kết cấu hạ tầng chưa đáp ứng nhu cầu phát triển; cơ sở lưu trú, nghỉ dưỡng còn khá khiêm tốn; cách làm chưa chuyên nghiệp; công tác truyền thông, quảng bá còn hạn chế; chưa phát huy mạnh mẽ du lịch cộng đồng, nông nghiệp - sinh thái...

Tiềm năng và lợi thế để phát triển du lịch Hướng Hóa là rất lớn. Xuất phát từ chủ trương của Đảng và từ thực tiễn phát triển du lịch trên địa bàn trong thời gian qua của doanh nghiệp, người dân. Để khai thác tốt tiềm năng, lợi thế trong

tương lai không xa du lịch huyện Hướng Hóa phát triển bền vững, trở thành ngành kinh tế mũi nhọn. Cần có một số giải pháp cơ bản sau:

Thứ nhất, tiếp tục quán triệt, tuyên truyền Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, chỉ đạo quyết liệt triển khai Nghị quyết số 08-NQ/ TW, ngày 16/1/2017 của Bộ Chính trị và Chương trình hành động số 83-CTHĐ/TU, ngày 25/7/2017 của Tỉnh ủy, Chương trình hành động số 48-CTr/HU ngày 19/12/2019 của Huyện ủy Hướng Hóa “*về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*”. Xây dựng đề án phát triển du lịch, ban hành nghị quyết, chỉ thị mới của cấp ủy về phát triển du lịch. Xác định phát triển du lịch trên địa bàn huyện theo hướng: Du lịch lịch sử, du lịch nông nghiệp - sinh thái, du lịch văn hóa, du lịch cộng đồng, trải nghiệm, gắn với đẩy mạnh thực hiện 3 chương trình mục tiêu quốc gia: *Xây dựng nông thôn mới; phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi; giảm nghèo bền vững*. Phát triển nhanh và bền vững nông nghiệp, các sản phẩm OCOP, hình thành các sản phẩm đặc trưng, đặc sản, thương hiệu của huyện. Đẩy mạnh chuyển đổi số, chuyển đổi xanh; triển khai thực hiện chương trình “tín chỉ Carbon” để khai thác tiềm năng lớn về tài nguyên rừng trên địa bàn nhằm tăng nguồn thu nhập cho Nhân dân từ rừng gắn với phát triển du lịch sinh thái, cộng đồng.

Đẩy mạnh triển khai, tổ chức thực hiện quy hoạch, nhất là quy hoạch vùng (huyện), quy hoạch nông thôn mới (các xã), quy hoạch đô thị (Khe Sanh, Lao Bảo, Hướng Phùng, Lìa), quy hoạch đất đai, kết cấu hạ tầng, quy hoạch ngành (nông, lâm nghiệp, dịch vụ, du lịch, công nghiệp).

Tăng cường phối hợp giữa các cấp, các ngành, các địa phương để tổ chức thực hiện hiệu quả đồng thời kịp thời tháo gỡ khó khăn, vướng mắc hiện nay trong phát triển du lịch. Thúc đẩy sự gắn kết, phối hợp hiệu quả giữa các ngành, các doanh nghiệp, người dân, các bên liên quan trong xây dựng, phát triển các sản phẩm, dịch vụ du lịch cộng đồng, sinh thái, văn hóa. Giải quyết hài hòa lợi ích của Nhà nước, người lao động và doanh nghiệp để tạo niềm tin, thu hút nguồn lực xã hội vào hoàn thiện các khu, điểm, cụm du lịch, phân đầu xây dựng những điểm đến du lịch chất lượng, từ đó tạo sức hấp dẫn và sự lan tỏa cao.

Thứ hai, đầu tư mạnh mẽ để bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa của đồng bào Vân Kiều, Pa Kô, gắn du lịch với bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa. Có chính sách khuyến khích, phát triển, tôn vinh, đãi ngộ nghệ nhân, truyền dạy và phát huy giá trị di sản văn hóa. Phát huy giá trị và công năng của Nhà văn hóa huyện, nhà văn hóa cộng đồng, thôn, làng văn hóa, bản làng truyền thống, làng du lịch cộng đồng.

Thứ ba, đẩy mạnh đầu tư nâng cấp bảo tồn, tôn tạo các di tích lịch sử trên địa bàn huyện: Nhà đày Lao Bảo, sân bay Tà Con, Nghĩa trang liệt sĩ huyện, Đỉnh cao 689, Đồn điền Rôm (thành lập chi bộ đầu tiên của huyện năm 1941), sự kiện kỷ niệm Chiến thắng Khe Sanh - Giải phóng Hương Hóa (ngày 9/7/1968) là địa phương đầu tiên của miền Nam được giải phóng, được Chủ tịch Hồ Chí Minh gửi thư khen ngợi, được dư luận báo chí trong và ngoài nước quan tâm, tạo điểm nhấn thu hút du khách.

Thứ tư, đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng đồng bộ, hiện đại, thuận tiện, nhất là giao thông, điện, thông tin và hạ tầng văn hóa, xã hội. Xây dựng cơ sở dữ liệu và bản đồ số các điểm du lịch.

Có chính sách kêu gọi, thu hút, hỗ trợ, khuyến khích các tập đoàn, doanh nghiệp, Nhân dân đầu tư phát triển dịch vụ, du lịch.

Đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn cho cán bộ làm công tác du lịch, các cơ sở du lịch, nâng cao nghiệp vụ, kỹ năng phục vụ khách du lịch. Nâng cao nhận thức, ý thức trách nhiệm, xây dựng hình ảnh về mảnh đất, con người thân thiện, mến khách, mỗi người dân là một công dân du lịch.

Thứ năm, sớm thành lập hội du lịch huyện là nơi tập hợp, đoàn kết vì mục tiêu phát triển du lịch của huyện, là thành viên của MTTQVN huyện, là cầu nối của hội viên, thành viên du lịch với cấp ủy Đảng, chính quyền, là chỗ dựa để bảo vệ quyền lợi chính đáng của hội viên, để tuyên truyền, vận động hội viên và nhân dân thực hiện tốt chủ trương đường lối của Đảng, pháp luật Nhà nước.

Các cơ sở, doanh nghiệp, người dân làm du lịch phải tuân thủ pháp luật, tích cực đầu tư, đổi mới, sáng tạo, vì mục tiêu lâu dài và phát triển chung.

Tăng cường công tác truyền thông, quảng bá hình ảnh, mảnh đất, con người, sản phẩm, cảnh quan du lịch huyện Hương Hóa.

Bảo đảm các mục tiêu của phát triển du lịch bền vững, hiệu quả kinh tế, bảo tồn các giá trị văn hóa, bảo vệ môi trường sinh thái, hướng tới xây dựng du lịch chuyên nghiệp, bền vững hơn, thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, nâng cao đời sống nhân dân, góp phần thúc đẩy sự phát triển huyện Hương Hóa ngày càng giàu đẹp.

Nguyễn Quang Hưng